

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. II. Vazquezii sententia rejicitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

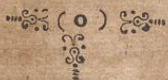
oportet quod intentio actualis ordinans in finem ultimum, sit semper coniuncta cuilibet actioni, quae dirigatur in aliquem finem proximum, sed sufficit quod aliquando actualiter omnes illi fines in finem ultimum referantur.

Ratio id etiam suadet: Nam ut causa influat in effectum, sufficit quod permaneat in se, vel in sua virtute: largo ut charitas censeatur influere in nostros actus, eosque imperare, satis est quod remaneat virtualiter in virtute alicuius actus praeteriti: praesertim quia moraliter impossibile est, hominem quando bona operatur, semper intendere in finem charitatis. Unde S. Thomas 22. qu. 83. art. 13. loquens de oratione, docet ad eius meritum sufficere primam intentionem in principio habitam, neque requiri actualem, formalem, & continuatam. His pro intelligentia & explicatione tituli praemissis.

Circa propositam difficultatem tres versantur celebres sententiae. Prima docet opera moraliter bona, seu actus elicitos à virtutibus moralibus, etiam acquisitis, esse meritorios de condigno vitae aeternae, absque ullo influxu, etiam virtuali, charitatis; dummodo supponant habitum illius in subiecto operante, per quem habitualiter in Deum ordinantur. Ita Vazquez hic disp. 207. per totam, & Gabriel à S. Vincentio in tract. de gratia disp. 21. quaest. 3. pro hac sententia referens Sotum lib. 3. de natura & gratia cap. 4. sed immerito, cum ibi expresse doceat ad meritum requiri quod opus procedat ex gratia, & improbet distinctionem eorum qui dicunt, opus meritorium debere quidem procedere ab eo qui est in gratia, sed non ab ipsa gratia.

Secunda fatetur quidem necessarium esse relationem virtutem charitatis, vel saltem alterius virtutis infusae, ut opera bona virtutum moralium acquisitarum sint meritoria de condigno vitae aeternae; sed contendit actus virtutum infusarum, factos ab homine grato, esse meritorios de condigno supernaturalis beatitudinis, ex vi suae bonitatis intrinsecae, absque ulla relatione actuali aut virtuali in Deum ut finem ultimum, quae per actum charitatis praesentem, vel praeteritum illis adveniat. Hanc tenent Suares lib. 12. de gratia cap. 8. & 10. Marcus à Serra hic art. 4. dubio 1. & Philippus à S. Trinitate disp. 7. dubio 5.

Tertia asserit nullum actum virtutis infusae, & multo minus virtutis moralis acquisitae, esse meritorium de condigno vitae aeternae, absque aliquo imperio seu relatione, saltem virtuali, actus charitatis; eique soli deberi premium essentiale beatitudinis; alius autem virtutibus, nisi ab illa imperentur, premium duntaxat accidentale concedi. Hanc sententiam defendunt communiter Thomistae cum Angelico Praeceptore, locis infra referendis, & cum Doctore Seraphico in 2. dist. 4. art. quaest. 3. ubi illam expresse docet. Hos sequuntur Bellarminus lib. de iustific. cap. 15. Valentia in praesenti, puncto 3. Lorca disp. 48. & alii. Unde temeraria & intolerabilis est censura Suares, loco citato, cap. 8. num. 9. dicentis, hanc sententiam esse improbabilem & intolerabilem, & parum consentaneam videri Scripturis, & communis sensui Ecclesiae, & Patrum.

Dico primò: Ut actus virtutum moralium acquisitarum sint meritorij de condigno vitae aeternae, non sufficit habitualis relatio in finem supernaturalem, sive concomitantia habitus charitatis; sed ejus imperium saltem virtuale requiritur.

Probatur primò ex Scriptura, quae quando bonis operibus promittit vitam aeternam, semper addit hanc conditionem, si fiant in nomine Christi, vel propter Christum aut propter gloriam Dei, ut Luca 9. *Qui recipit unum ex his pusillis in nomine meo, me suscipit*: Matth. 19. *Omnis qui reliquerit patrem, & matrem, &c. propter nomen meum, vitam aeternam possidebit*. Marci 9. *Quisquis potum dederit vobis calicem aquae in nomine meo, non perdet mercedem suam*.

Confirmatur ex Apostolo 1. ad Corinth. 10. & ad Coloss. 3. sedulo monente fideles, ut quidquid faciunt, in nomine Domini, & gloriam Dei agant: hoc autem non tam sollicitè ab ipsis requireretur, si ad meritum nostrorum operum non esset necessarium, sed sufficeret concomitantia habitus charitatis, & habitualis relatio in finem supernaturalem: Ergo illa non sufficit, sed requiritur insuper imperium saltem virtuale charitatis.

Probatur secundò ex D. Thoma locis in tertia suppositione relatis, ubi expresse docet, habitualement, ordinationem actus in Deum ad meritum non sufficere: idque probat, tum quia ex hoc quod est in habitu nullus meretur, sed ex eo quod actu operatur: tum etiam quia alias peccatum veniale hominis iusti esset meritorium, utpote à subiecto habitualiter relato in ultimum finem proveniens. Item hic art. 4. ait quod *Meritum vitae aeternae primo pertinet ad charitatem, ad alias autem virtutes secundario, secundum quod earum actus imperantur à charitate*: At imperium non solum dicit habitualement ordinationem charitatis, sed etiam actualem ejus motionem, vel saltem virtutalem: Ergo ad meritum, virtutalem saltem charitatis motionem requiritur.

Probatur tertio ratione quam insinuat Durandus in 2. dist. 40. quaest. 2. num. 11. Infidelitas, vel status peccati mortalis, concomitans bona opera moralia ordinis naturalis, non vitiat illa, nec facit ea, demeritoria, nisi aliquo modo informet ea, referendo in finem malum: Ergo pariter gratia & charitas, concomitans actus virtutum moralium acquisitarum, non dignificabit illos, nec faciet meritorios vitae aeternae, nisi ea informet per virtutalem saltem relationem ad Deum ultimum finem.

Probatur quartò: Ut actus nostri sint meritorij de condigno vitae aeternae, requiritur ut fiant in obsequium Dei, cum una ex conditionibus ad meritum requisitis sit, ut actus fiat in obsequium eius à quo merces exigitur, ut art. 2. conclus. 3. declaravimus: Sed actus nostri non possunt fieri in obsequium Dei, nisi ad ipsum formaliter vel saltem virtualiter ordinentur: Ergo ad meritum de condigno vitae aeternae, virtualis saltem in Deum ut finem ultimum relatio requiritur.

Denique suaderi potest conclusio ratione fundamentalis. Ut actus virtutum moralium acquisitarum sint meritorij vitae aeternae, necesse est quod sint supernaturales quoad modum: Sed hoc

habere nequeunt ex sola concomitantia habitus Charitatis: Ergo neque quod sint meritorij vite aeternae. Minor constat: sola enim concomitantia habitus charitatis, nihil influit super dictos actus. Major verò probatur: Actus illi, ut sint meritorij vite aeternae, debent esse ejusdem ordinis cum premio illo: Ergo & supernaturales, solum quoad modum.

142. Confirmatur: Vel charitas, aut ejus objectum aliquid influit in illos actus, vel nihil? Si nihil influat, licet ipsos comitetur, ex vi tamen talis concomitantiae praecise sumptae non sunt supernaturales quoad modum. Si aliqui influat, cum id praestare non possit, nisi in ordine ad proprium objectum, virtualiter saltem illos ad ipsum refert, ac proinde ex vi illius relationis, non verò solius concomitantiae, habent quod sit meritorij vite aeternae.

143. Dices cum Vazque: hujusmodi actus non habere modum supernaturalitatis ex habitu gratiae, vel charitatis eos concomitante, sed ex aliquo auxilio naturali, dato per Christum, nimirum ex cogitatione congrua ordinis naturalis, data ex meritis Christi.

Sed haec solutio frivola est, nam (praeterquam quod tale auxilium fictitium est, ut in Tractatu de gratia ostendimus) cum auxilium ordinis naturalis ejusdem speciei & valoris intrinsecus maneat, si videtur per Christum, si non repugnat praedictos actus habere modum supernaturalitatis ab auxilio ordinis naturalis, dato ex meritis Christi. Sicut quia oculus relictus a Deo per miraculum, est ejusdem intrinsecae perfectionis & speciei, cum oculo per generationem producto, sicut ille nullam potest elicere operationem, vires naturae superantem, ita nec ille, nisi a Deo miraculose confortetur, & ad talem actum elevetur.

§. III.

Solvuntur objectiones.

144. Contra istam conclusionem obijciuntur primò ex Scriptura: Matth. 12. & Marci 3. dicitur: *Quicumque fecerit voluntatem Patris mei, ipse meus frater, & soror, & mater est.* Sed qui facit opera moralium virtutum, etiam acquisitarum, absque alia ad motivum charitatis subordinatione, facit voluntatem Patris, non solum enim est voluntas Patris, quod ponantur opera virtutum infusarum, verum etiam acquisitarum: Ergo est frater, & soror Christi, ac proinde meretur apud Christum; opera namque per quae fit quis Pater Christi, non possunt non esse meritoria apud ipsum.

Confirmatur: In Scriptura operibus misericordiae promittitur merces vitae aeternae, Matth. 10. *Qui dederit posum aqua frigida tantum, non perdes mercedem suam:* & cap. 25. *Esurivi & dedistis mihi manducare:* Sed opera misericordiae sunt actus virtutis acquisite: Ergo actus virtutis moralis acquisite, secundum se, & absque imperio charitatis, etiam virtuali, sunt meritorij vitae aeternae, dummodo supponant habitum illius in subiecto operante.

Ad objectionem respondeo sensum Scripturae locis citatis esse: quod quicumque fecerit voluntatem Patris mei, plenè, perfectè, & adaequatè, ipse meus frater, & soror, & mater est: qui autem facit opera virtutum moralium, siue infusarum, siue acquisitarum, absque motivo charita-

tatis, & virtuali saltem relatione in Deum ut finem ultimum, non facit voluntatem Dei perfectè & completè; quandoquidem non solum Deus vult quod hujusmodi opera eliciamus, sed etiam quod illa producamus cum tali motivo, & relatione saltem virtuali, juxta illud Apostoli ad Colos. 3. *Omnia quasunque facitis in opere & sermone, omnia in nomine Domini nostri Iesu Christi facite.*

Ad confirmationem dicendum, quod quando in Scriptura operibus misericordiae promittitur merces vitae aeternae, hoc debet intelligi de operibus misericordiae, quae fiant in nomine Christi, seu propter Christum, ut patet ex locis supra citatis. Unde Leo Papa serm. 7. Quadrag. explicans illud Matth. 25. *Quandis fecistis, uni ex his fratribus meis minimis, mihi fecistis*, subdit: *Quid hoc opere fructuosius? quid hac humanitate facilius? quantum fraude sua fraudanda non esset, si propter ipsam naturae communicationem, jurando homini ab homine praeberetur, sed quia quod non ex fidei procedit fonte, ad praemia aeterna non pervenit, alia est conditio operum celestium, alia terrenorum.* Ubi nomine fidei plantum est, fidem vivam & charitate formatam, seu per dilectionem operantem, intelligere, subindeque existimare, opera misericordiae non esse coelestia id est digna coelesti premio, nisi a charitate virtualiter saltem imperentur.

Obijciuntur secundo: Per opera bona, quibus adimplentur praecepta naturalia, homo vitam aeternam promeretur: Sed ad mandatorum naturalium observantiam non est necesse, quod illa servantur ex motivo charitatis, vel alterius virtutis supernaturalis: Ergo opera bona à virtutibus moralibus acquisitis elicta, sunt meritoria vitae aeternae, etiam non imperentur à charitate. Minor videtur certa; Major verò probatur, Primò ex illo Christi Lucae 10. *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata:* ubi observationi mandatorum secundum se promittitur vita aeterna. Secundò ex Tridentino sess. 6. cap. 10. ubi definit justos per bona opera, & observantiam legis, in dies crescere in iustitia. Et cap. 16. adducit illud 1. ad Corinth. 15. *Abundate in omni opere bono, scientes quod labor vestester non erit inanis in Domino*, id est erit meritorius; & tamen absolute pronuntiat, *Abundate in omni opere bono*: Ergo censet omne opus bonum, secundum se, & absolute sumptum, esse meritorium vitae aeternae. Unde in eodem capite subdit, nihil deesse bonis operibus ab homine iustificato elictis, ad hoc ut vitam aeternam mereantur. Et can. 32. definit hominem iustificatum bonis operibus vere mereri augmentum gratiae, & vitam aeternam. Ubi cum nulla fiat mentio relationis actus charitatis, illa ad meritum vitae aeternae non videtur necessaria.

Respondeo distinguendo Majorem: Per opera bona quibus adimplentur praecepta naturalia, homo vitam aeternam meretur, si talia opera fiant ex motivo charitatis, & ab illa virtualiter saltem imperentur, concedo Majorem: Si fiant absque ullo motivo & imperio charitatis, nego Majorem: quamvis enim tunc homo per illa opera satisfaciatur legi, non tamen vitam aeternam meretur; quia, ut infra dicemus, alia est ratio satisfactionis, & alia ratio meriti. Unde D. Thomas qu. 2. de malo art. 5. ad 7. ait: *Modus charitatis sub necessitate praecepti includitur, secundum quod praeceptum ordinatur ad consecutionem beatitudinis, non autem secundum quod ordinatur ad vitandum peccatum poenae.*